

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษามุ่งหวังให้เยาวชนมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการดำรงชีวิต เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมเมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและระบบสื่อสาร รวมทั้งการติดต่อสัมพันธ์กับประชาคมโลก อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้บุคคลและสังคมปรับตัวไม่ทันและก่อให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาจิตใจ ระหว่างการใช้กับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ผู้คนในประเทศต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมประกอบด้วยความต้องการของสังคมในการพัฒนาคน คู่แข่งของสิทธิสร้างความเสมอภาคให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และให้โอกาสทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองในห้องเรียน เรียนรู้สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติความเป็นมาสภาพ เศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนให้ความรัก ความผูกพันและมีความภาคภูมิใจในห้องเรียนของคนรวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, หน้า 3)

การจัดการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริงนั้นต้องเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้อง เกื้อกูลต่อชีวิตจริงสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคมของแต่ละท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการจึงเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ และในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนและประชาชนของประเทศนั้น หลักสูตรถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการดำรงชีวิตของตนเอง เป็นพลเมืองที่มีคุณธรรมและส่งผลให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพช่วยเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและด้านความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะของผู้เรียนช่วยให้พัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้บรรลุเป้าหมายและส่งผลต่อการพัฒนาประเทศสังคมและการเมือง การศึกษาจึงเป็นการพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้สามารถดำรง ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและเจริญก้าวหน้า (รุ่ง แก้วแดง, 2541, หน้า 8)

นอกจากนี้การจัดการศึกษาที่ดีนั้นจะต้องเป็นการจัดการศึกษาที่ช่วยในการส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มตามศักยภาพของตน ให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้และดำรงชีวิตได้อย่างอิสระบนพื้นฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของตนเองและสามารถที่จะเรียนรู้ได้

อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และการจัดการศึกษาที่ดียังต้องมีความสอดคล้องเหมาะสมเกื้อกูลต่อชีวิตจริงสอดคล้องเหมาะสมต่อบริบทของชุมชนและสังคมเพราะชุมชนเป็นทั้งกลุ่มคนที่ติดต่อสัมพันธ์กันมีรากฐานความเชื่อ ความคิดและวิถีการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีการสื่อสารถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อและแนวทางการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สรวร์ วรอินทร์, 2545, หน้า 4)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักด้านการศึกษาระดับแรกของประเทศไทย ที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลกันอย่างกว้างขวาง อันเป็นผลกระทบทที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของชาติอย่างมาก ในมาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และในมาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพตลอดจนการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาตินอกเหนือจากนี้ ในมาตรา 29 ที่กล่าวถึงการเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 5, 15-16)

ดังนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552ก, หน้า 4)

ด้วยเหตุนี้ การจัดการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงความสอดคล้องและให้สนองความต้องการตามนโยบายการศึกษาที่จำเป็น ต้องมีหลักสูตรแม่บทเป็นข้อกำหนดจุดหมายที่จะพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน และเป็นไปตามทิศทางที่การศึกษาที่กำหนดไว้โดยหลักสูตรควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น กล่าวคือโรงเรียนสามารถจัดรายวิชาเลือกเสรีให้นักเรียนเลือกเรียนอย่างหลากหลาย ตามสภาพและทรัพยากรในท้องถิ่นนั้น ๆ และสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนได้ นอกจากนี้ยังสามารถปรับ

หรือพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองและของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ โดยให้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งคาดว่าจะทำให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น และ เกิดความภาคภูมิใจ ความรักและความผูกพันกับท้องถิ่น มีความรู้ ความสามารถในการคิด การจัดการและแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ (จิตรา ชุมณี, 2545, หน้า 3)

เมื่อพิจารณาแนวคำเนิการดังกล่าวพบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาต่างก็ให้ความสำคัญและมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องให้ท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาหรือโรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรขึ้นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตที่แท้จริงในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเอง เพื่อเป็นพื้นฐานในการนำความรู้ไปใช้ให้เหมาะสมในการดำเนินชีวิตของตนต่อไป จาก การสัมมนา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอนภาษาไทย เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ.2552 ต่างได้เห็นถึงความสำคัญของการที่จะอนุรักษ์และถ่ายทอดข้อมูลท้องถิ่นที่สำคัญ และเห็นพ้องกันว่าในปัจจุบันนักเรียนสนใจเรื่องราวในท้องถิ่นน้อยมาก ไม่มีความรู้และไม่เห็นความสำคัญ หากไม่มีการดำเนินการใด ๆ อีกไม่นานสิ่งที่มีคุณค่าเหล่านี้ ก็จะหายไป ดังนั้นควรที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตำนานสองพี่น้อง เพื่อจะได้เห็นคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมที่มีอยู่ในชุมชน และจะได้ร่วมกันนำสิ่งที่มีคุณค่าเหล่านี้ สืบทอดต่อไปยังรุ่นลูก รุ่นหลานต่อไป เนื่องด้วยหน่วยการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้กำหนดหน่วยการเรียนรู้เรื่องตำนานสองพี่น้องอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงทำการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทองประดิษฐ์ และตัวแทนผู้ปกครองต่างให้ความเห็นว่าควรให้มีกิจกรรมการอ่านในใจ การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง การอธิบายความหมาย การเรียนด้วยโครงงาน แล้วนำมาวิเคราะห์สาระและมาตรฐานตัวชี้วัดชั้นปี ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ เขียนย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมี วิจารณ์ญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณ์ญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5. 1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนซึ่งอยู่ในอำเภอสองพี่น้อง จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรเรื่องตำนานสองพี่น้อง เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องตำนานสองพี่น้องที่ดีกว่าก่อนที่จะเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการทำโครงงานได้จากเรื่องราวในตำนาน อีกทั้งยังให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนรักถิ่นกำเนิดมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ตำนานสองพี่น้อง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเรื่องตำนานสองพี่น้อง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตร เรื่อง ตำนานสองพี่น้อง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
4. เพื่อประเมินผลการใช้ และปรับปรุงหลักสูตร เรื่อง ตำนานสองพี่น้อง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตำนานสองพี่น้อง มีความรัก ความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง
2. นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการทำโครงงานเกี่ยวกับตำนานสองพี่น้องได้อย่างหลากหลาย
3. ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดกับนักเรียน
4. ผู้ที่สนใจ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และนักการศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนในอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 55 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 2,165 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทองประดิษฐ์ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 44 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากโรงเรียน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตร เรื่องตำนานสองพี่น้อง

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ทักษะการทำโครงการ

2.2.3 เจตคติของนักเรียนต่อการเรียนด้วยหลักสูตร

ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตร

สอนระหว่างวันที่ 10 กุมภาพันธ์ - 24 กุมภาพันธ์ 2553 จำนวน 3 สัปดาห์ ๆ ละ ชั่วโมง รวมทั้งหมด 11 ชั่วโมง ปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ตำนานสองพี่น้อง

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาของหลักสูตร เรื่องตำนานสองพี่น้อง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี มีดังนี้ 1) สาระที่ 1 การอ่านในใจเรื่องตำนานสองพี่น้อง 2) สาระที่ 2 การเขียนแผนภาพโครงเรื่องตำนานสองพี่น้อง 3) สาระที่ 3 การอธิบายเรื่องราวของตำนานสองพี่น้อง 4) สาระที่ 4 ความหมายและประเภทของโครงการ 5) สาระที่ 5 ขั้นตอนในการทำโครงการ 6) สาระที่ 6 การนำเสนอโครงการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการสร้างหลักสูตร เรื่องตำนานสองพี่น้อง ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการหลักสูตรของนักเรียนและความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

หลักสูตร เรื่อง ตำนานสองพี่น้อง หมายถึง สาระและมวลงประสมการณ์เกี่ยวกับ ตำนานสองพี่น้อง ที่จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับตำนาน

ความเป็นมาของสถานที่ต่าง ๆ ในอำเภอสองพี่น้อง ตามขั้นตอนที่ประกอบด้วย 1) แนวคิด 2) หลักการ 3) ความมุ่งหมาย 4) โครงสร้าง 5) การจัดเวลาเรียน 6) สารการเรี ยนรู้ 7) จุดประสงค์การเรียนรู้ 8) แนวการจัดการเรียนรู้ 9) สื่อการเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ 11) แผนการจัดการเรียนรู้

ตำนานสองพี่น้อง หมายถึง เรื่องราวความเป็นมาของอำเภอสองพี่น้องที่เล่าสืบต่อกันมา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เกี่ยวกับตำนานสองพี่น้องที่ได้จากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ทักษะการทำโครงการ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในการปฏิบัติกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวกับตำนานสองพี่น้อง ในด้านเนื้อหาที่ประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) ที่มาและความสำคัญ 3) การกำหนดจุดประสงค์ 4) วิธีดำเนินการ 5) การเขียนรายงาน และด้านกระบวนการทำงานที่ประกอบด้วย 1) การวางแผนการทำงาน 2) การแสวงหาความรู้ 3) การแก้ปัญหาการทำงาน 4) ความรับผิดชอบ 5) การเสนอผลงาน ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินทักษะในการทำโครงการ

เจตคติของนักเรียนต่อการเรียนด้วยหลักสูตร หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร เรื่องตำนานสองพี่น้อง ด้วยการตั้งวัตถุประสงค์ให้ความหมายของเจตคติ สร้างแบบสอบถาม ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น การทดลองใช้ และนำไปใช้จริงตามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

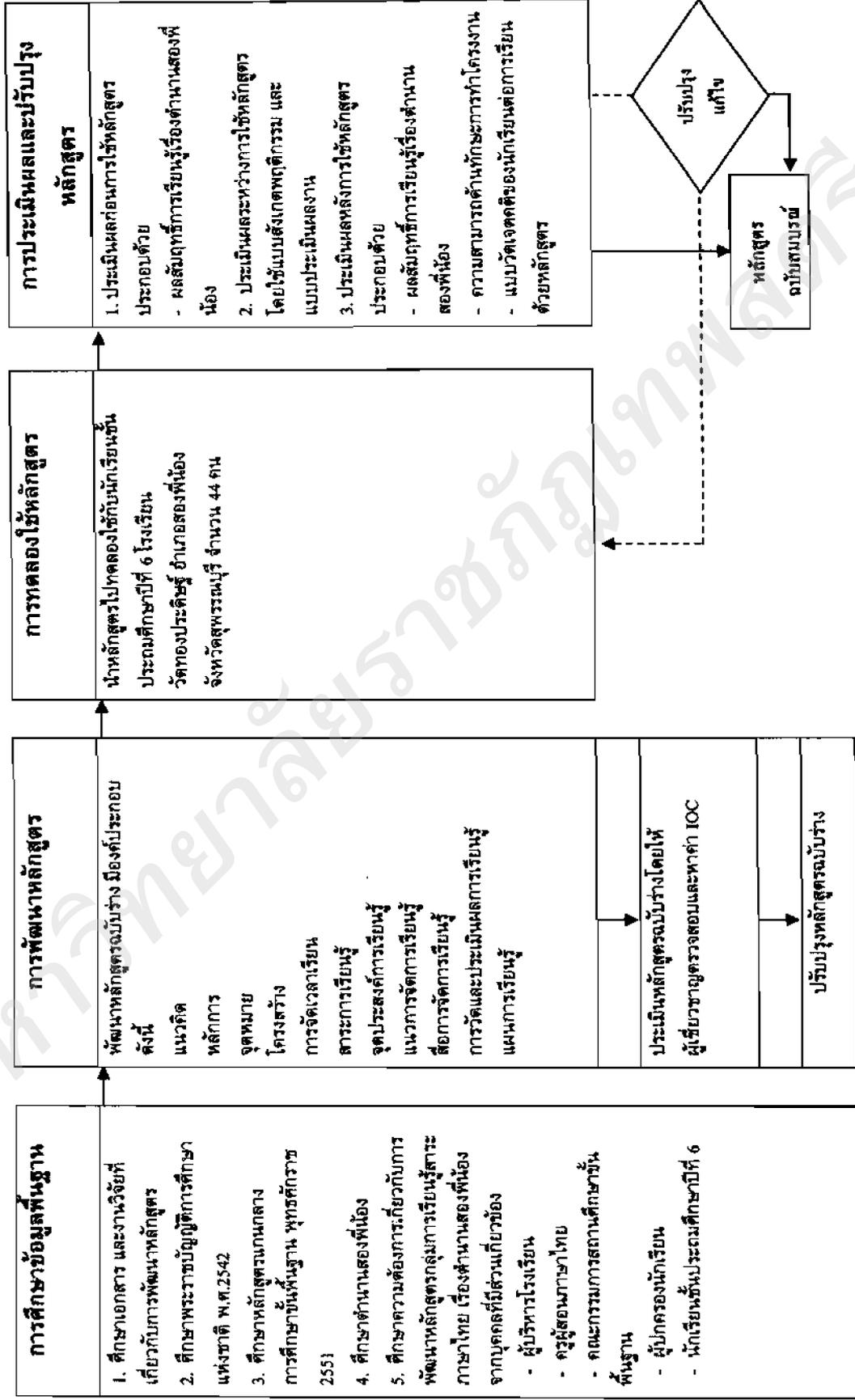
นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทองประดิษฐ์ ปีการศึกษา 2552 อำเภอสองพี่น้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย การพัฒนาหลักสูตร เรื่องตำนานสองพี่น้อง ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของนักการศึกษาจากหนังสือและผลงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยแนวคิดของ ทาบา (Taba, 1962, p. 12) เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรเป็น 7 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น 2) กำหนดจุดประสงค์ 3) เลือกเนื้อหา 4) รวบรวมเนื้อหาวิชา 5) เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) กำหนดสิ่งที่จะประเมินเทคนิคและวิธีการประเมิน และไทเลอร์ (Tyler, 1949, p. 78) ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรและวางแผนการสอนไว้ว่าผู้ดำเนินการจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการ คือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การเลือก เนื้อหาวิชา 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4) การประเมินผลหลักสูตร ส่วน

แซส (Zais, 1976, p. 439) มีแนวคิดว่าการสร้างของหลักสูตรเป็นเหมือนสรีรวิทยาโดยเรียกโครงสร้างของหลักสูตรว่าสรีรวิทยาของหลักสูตร (anatomy of the curriculum) โดยกำหนดว่าหลักสูตรมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) เป้าหมาย 2) ความมุ่งหมายและจุดประสงค์ 3) เนื้อหา วิชา กิจกรรมการเรียน และ 4) การประเมินผล โดยโครงสร้างทั้ง 4 ส่วนนี้จะเกี่ยวโยงกันทุกส่วน และ 4) การประเมินผล และสังค อูทรานันท์ (2532, หน้า 314-316) ซึ่งได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรซึ่งมีความสอดคล้องกับของทาบาคือ 1) จัดตั้งคณะกรรมการ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 3) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 4) การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ 5) ดำเนินการใช้หลักสูตร 6) ประเมินผลการใช้หลักสูตร 7) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรส่วน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 123-135) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรระดับ ท้องถิ่นไว้ 12 ขั้นตอน คือ 1) จัดตั้งคณะกรรมการ 2) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 3) กำหนด จุดประสงค์ 4) กำหนดเนื้อหา 5) กำหนดกิจกรรม 6) กำหนดคาบเวลา 7) กำหนดเกณฑ์วัดผล ประเมินผล 8) ทำเอกสารประกอบหลักสูตร 9) ตรวจสอบคุณภาพและทดลองใช้ 10) เสนอขอ อนุมัติใช้หลักสูตร 11) การนำหลักสูตรไปใช้ 12) ประเมินผลหลักสูตร ส่วนปราโมทย์ จันทร์เรือง (2550, หน้า 10) สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญ ดังนี้ คือ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) โครงสร้าง 4) คำอธิบายรายวิชา 5) ขอบข่ายเนื้อหา 6) เวลาเรียน 7) กิจกรรมการเรียน การสอน 8) สื่อการเรียนการสอน 9) การวัดและการประเมินผล และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2535, หน้า 76-77) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรโดยแบ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ไว้ 3 ระบบ คือ ระบบการร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และระบบการประเมิน หลักสูตร ซึ่งทั้งสามระบบนี้ต้องสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

จากการศึกษาขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรข้างต้นจะพบว่ามียุรูปแบบการพัฒนา หลักสูตรที่คล้ายกันในส่วนของการรายละเอียด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดมาเป็นแนวทางใน การพัฒนาหลักสูตร เรื่องตำนานสองพี่น้อง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยกำหนดขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ 1) สรรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและ ปรับปรุงหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมา

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องตำนานสองพี่น้องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรเรื่องตำนานสองพี่น้องหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี